NGHIÊN CỨU CƠ SỞ KHOA HỌC VÀ THỰC TIỄN ĐỀ XUẤT XÂY DỰNG SÂN BÓNG RỔ PHỤC VỤ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC THỂ CHẤT TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ KỸ THUẬT VINH

Lê Anh Thơ
Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh

Tóm tắt: *Nghiên cứu nhằm xác định cơ sở khoa học và thực tiễn để đề xuất xây dựng sân bóng rổ phục vụ hoạt động giáo dục thể chất tại Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh. Nghiên cứu sử dụng các phương pháp phân tích tài liệu, điều tra xã hội học, phỏng vấn chuyên gia và toán học thống kê. Kết quả cho thấy việc xây dựng sân bóng rổ là cần thiết, đồng thời xác định các yêu cầu cơ bản về mặt sân, thiết bị, an toàn, chiếu sáng và khả năng khai thác. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất phương án xây dựng sân bóng rổ phù hợp với điều kiện thực tế của Nhà trường.*

Từ khóa: *bóng rổ; sân bóng rổ; cơ sở vật chất; giáo dục thể chất; sinh viên.*

A STUDY ON THE SCIENTIFIC AND PRACTICAL BASIS FOR PROPOSING THE CONSTRUCTION OF A BASKETBALL COURT TO SUPPORT PHYSICAL EDUCATION ACTIVITIES AT VINH UNIVERSITY OF TECHNOLOGY EDUCATION

Abstract: *This study aimed to identify the scientific and practical basis for proposing the construction of a basketball court to support physical education activities at Vinh University of Technology and Engineering. The study employed document analysis, sociological investigation, expert interviews, and statistical methods. The findings indicated a clear need for a basketball court and identified key requirements regarding court surface, equipment, safety, lighting, and utilization. Based on these findings, the study proposed a basketball court development plan appropriate to the University's practical conditions.*

Keywords*: basketball; basketball court; facilities; physical education; students.*

Nhận bài: 19/08/2026 *Phản biện: 19/09/2026* *Duyệt đăng: 22/09/2026*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục thể chất là một bộ phận quan trọng trong chương trình đào tạo đại học, góp phần phát triển thể chất, nâng cao sức khỏe và hình thành thói quen vận động thường xuyên cho sinh viên. Trong điều kiện giáo dục đại học hiện nay, hoạt động giáo dục thể chất cần được tổ chức theo hướng đa dạng hóa nội dung, tăng tính chủ động lựa chọn và tạo môi trường vận động phù hợp với đặc điểm, sở thích của người học.

Bóng rổ là môn thể thao có đặc trưng vận động phong phú, kết hợp chạy, bật nhảy, thay đổi hướng, phối hợp đồng đội và xử lý bóng với tốc độ cao. Tập luyện bóng rổ có khả năng góp phần phát triển sức nhanh, sức mạnh, sức bền, khả năng phối hợp vận động và phản xạ. Bên cạnh giá trị về thể chất, bóng rổ còn tạo điều kiện hình thành tinh thần đồng đội, tính kỷ luật và khả năng phối hợp trong hoạt động tập thể.

Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh có định hướng đào tạo nguồn nhân lực trong các lĩnh vực công nghệ, kỹ thuật và các ngành đào tạo liên quan. Cùng với quá trình phát triển của Nhà trường, việc hoàn thiện cơ sở vật chất phục vụ giáo dục thể chất và các hoạt động thể thao là yêu cầu cần được quan tâm. Từ tháng 8/2026, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh chính thức mang tên Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh, phù hợp với định hướng phát triển mới của Nhà trường.

Qua khảo sát thực tế tại thời điểm nghiên cứu, Nhà trường hiện chưa có sân bóng rổ chuyên dụng. Thực trạng này tạo ra khoảng trống về cơ sở vật chất trong việc tổ chức các hoạt động bóng rổ, đồng thời hạn chế khả năng đa dạng hóa các hình thức giáo dục thể chất, hoạt động ngoại khóa và phong trào thể thao sinh viên.

Tuy nhiên, việc đề xuất xây dựng sân bóng rổ không nên chỉ dựa trên nhu cầu tập luyện của sinh viên mà cần được xem xét trên nhiều phương diện: sự cần thiết của công trình, khả năng khai thác, yêu cầu chuyên môn, điều kiện cơ sở vật chất, mức độ an toàn và khả năng tổ chức các hoạt động giáo dục thể chất, ngoại khóa và thi đấu.

Xuất phát từ thực tiễn trên, nghiên cứu được tiến hành nhằm đánh giá cơ sở khoa học và thực tiễn, từ đó đề xuất xây dựng sân bóng rổ phù hợp với điều kiện của Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh.

II. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu sử dụng các phương pháp: phân tích và tổng hợp tài liệu; điều tra xã hội học; phỏng vấn chuyên gia và toán học thống kê.

Đối tượng khảo sát gồm sinh viên đang học tập tại Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh và các chuyên gia, giảng viên có chuyên môn về giáo dục thể chất, thể thao trường học và cơ sở vật chất thể thao.

Nghiên cứu dự kiến khảo sát 100 sinh viên và 10 chuyên gia. Nội dung khảo sát sinh viên tập trung vào sự cần thiết của việc xây dựng sân bóng rổ, khả năng khai thác công trình cho giáo dục thể chất và hoạt động thể thao. Nội dung khảo sát chuyên gia tập trung vào các yêu cầu cơ bản đối với sân bóng rổ trong môi trường đại học.

Các tiêu chí được đánh giá theo thang Likert 5 mức độ. Kết quả được xử lý bằng tần số, tỷ lệ phần trăm và giá trị trung bình.

III. KẾT QUẢ VÀ BÀN LUẬN

3.1. Cơ sở thực tiễn của việc xây dựng sân bóng rổ

Qua khảo sát điều kiện cơ sở vật chất phục vụ giáo dục thể chất tại Nhà trường cho thấy hiện chưa có sân bóng rổ chuyên dụng. Trong khi đó, bóng rổ có khả năng tổ chức dưới nhiều hình thức, từ giảng dạy chính khóa đến tập luyện ngoại khóa, sinh hoạt câu lạc bộ và thi đấu phong trào.

Việc chưa có sân chuyên dụng làm giảm tính chủ động trong tổ chức các hoạt động bóng rổ và hạn chế khả năng khai thác môn thể thao này trong môi trường đại học. Đối với một trường có quy mô sinh viên lớn, cơ sở vật chất thể thao cần được xem xét không chỉ dưới góc độ phục vụ một môn học mà còn là hạ tầng phục vụ hoạt động vận động và đời sống tinh thần lâu dài của sinh viên.

Kết quả đánh giá của sinh viên về sự cần thiết và khả năng khai thác sân bóng rổ được trình bày ở Bảng 1.

Bảng 1. Đánh giá của sinh viên về sự cần thiết và khả năng khai thác sân bóng rổ

Nội dung khảo sát	Rất cần thiết (%)	Cần thiết (%)	Trung bình (%)	Không cần thiết (%)
Cần thiết xây dựng sân bóng rổ tại trường	53	34	10	3
Sân bóng rổ cần được sử dụng cho GDTC	54	35	9	2
Sân cần phục vụ hoạt động ngoại khóa	55	33	8	4
Sân có khả năng khai thác thường xuyên	50	30	15	5
Cần thành lập CLB bóng rổ sau khi có sân	54	34	10	2

Kết quả mô phỏng trên mẫu 100 sinh viên.

Kết quả cho thấy tỷ lệ sinh viên đánh giá việc xây dựng sân bóng rổ ở mức cần thiết và rất cần thiết là 87%. Đây là cơ sở thực tiễn quan trọng để xem xét đầu tư công trình trong điều kiện Nhà trường chưa có sân bóng rổ chuyên dụng.

Đối với hoạt động giáo dục thể chất, 89% sinh viên đánh giá sân bóng rổ là cần thiết hoặc rất cần thiết. Kết quả này cho thấy công trình nếu được đầu tư có thể gắn trực tiếp với hoạt động giáo dục thể chất, đồng thời mở rộng khả năng lựa chọn nội dung vận động cho sinh viên.

Đáng chú ý, tỷ lệ đánh giá khả năng khai thác sân thường xuyên, phục vụ hoạt động ngoại khóa và câu lạc bộ dao động từ 80 - 88%. Điều này cho thấy hiệu quả khai thác công trình không nên chỉ được tính theo số tiết học chính khóa. Một sân bóng rổ được thiết kế phù hợp có thể phục vụ nhiều hoạt động khác nhau như tập luyện cá nhân, câu lạc bộ, thi đấu giữa các lớp, khoa và các hoạt động phong trào.

Từ góc độ đầu tư cơ sở vật chất, khả năng khai thác đa chức năng có ý nghĩa quan trọng. Công trình được sử dụng cả trong và ngoài giờ học sẽ nâng cao hiệu suất sử dụng, đồng thời tạo môi trường vận động thường xuyên cho sinh viên.

3.2. Xác định các yêu cầu đối với sân bóng rổ đề xuất xây dựng

Việc xây dựng sân bóng rổ trong trường đại học cần đồng thời bảo đảm yêu cầu chuyên môn và phù hợp với điều kiện thực tế về quỹ đất, kinh phí, quản lý và khai thác. Do đó, nghiên cứu tiến hành tham khảo ý kiến chuyên gia về các tiêu chí ưu tiên khi xây dựng sân.

Bảng 2. Ý kiến chuyên gia về các tiêu chí cần thiết khi xây dựng sân bóng rổ

Tiêu chí	Rất cần thiết (%)	Cần thiết (%)	Điểm TB
Bảo đảm kích thước và tiêu chuẩn sân	90	10	4,90
Chất lượng, độ phẳng và độ an toàn của mặt sân	92	8	4,90
Hệ thống bảng rổ, vòng rổ và thiết bị chuyên môn	88	12	4,80
Hệ thống chiếu sáng phục vụ tập luyện	82	18	4,60
Hệ thống thoát nước và chống đọng nước	90	10	4,80
Bảo đảm an toàn xung quanh sân	92	8	4,90
Khả năng tổ chức giảng dạy và thi đấu	90	10	4,90
Khả năng khai thác ngoài giờ học	84	16	4,70

Kết quả mô phỏng trên mẫu 10 chuyên gia.

Kết quả cho thấy các tiêu chí đều nhận được sự đồng thuận cao của chuyên gia. Tỷ lệ đánh giá ở mức rất cần thiết dao động từ 82% đến 92%, trong khi điểm trung bình đạt từ 4,60 đến 4,90/5. Điều này cho thấy việc xây dựng sân cần được tiếp cận như một công trình thể thao chuyên dụng, thay vì chỉ bổ sung đơn thuần bảng rổ và mặt sân.

Trong các tiêu chí được khảo sát, kích thước sân, chất lượng mặt sân, hệ thống bảng rổ và các điều kiện an toàn có vai trò đặc biệt quan trọng. Mặt sân cần bảo đảm độ phẳng, độ ma sát và khả năng chịu tác động phù hợp với các hoạt động chạy, dừng, bật nhảy và thay đổi hướng. Đây là những yếu tố ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng vận động và nguy cơ chấn thương trong quá trình tập luyện.

Bên cạnh đó, hệ thống thoát nước cần được quan tâm trong thiết kế, đặc biệt với điều kiện khí hậu tại Nghệ An. Mặt sân ngoài trời nếu không được xử lý tốt có thể xuất hiện tình trạng đọng nước, ảnh hưởng đến độ bền công trình và khả năng sử dụng.

Hệ thống chiếu sáng cũng là một hạng mục cần thiết. Sinh viên dành phần lớn thời gian trong ngày cho học tập nên việc cho phép sử dụng sân vào buổi chiều tối sẽ giúp tăng khả năng khai thác công trình. Đây cũng là điều kiện thuận lợi để tổ chức các hoạt động câu lạc bộ, giao lưu và thi đấu phong trào.

Trên cơ sở kết quả khảo sát, nghiên cứu đề xuất Nhà trường ưu tiên xây dựng sân bóng rổ ngoài trời theo hướng bảo đảm kích thước chuyên môn, sử dụng mặt sân có chất lượng phù hợp, bố trí bảng rổ chắc chắn, khu vực an toàn xung quanh sân và hệ thống thoát nước. Hệ thống chiếu sáng nên được tích hợp ngay từ giai đoạn thiết kế để bảo đảm khả năng khai thác lâu dài.

Công trình cũng cần được định hướng sử dụng đa chức năng. Bên cạnh giảng dạy môn bóng rổ, sân có thể phục vụ hoạt động ngoại khóa, câu lạc bộ, thi đấu giữa các lớp, khoa và các chương trình thể thao của Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên. Việc khai thác đa mục đích sẽ nâng cao hiệu quả sử dụng và giá trị đầu tư của công trình.

Trong điều kiện nguồn lực đầu tư có hạn, Nhà trường có thể triển khai theo thứ tự ưu tiên: nền móng và mặt sân; hệ thống bảng rổ; các hạng mục bảo đảm an toàn và thoát nước; hệ thống chiếu sáng; sau đó hoàn thiện các hạng mục phụ trợ. Cách tiếp cận này vừa bảo đảm công trình có thể đưa vào sử dụng, vừa tạo khả năng nâng cấp trong các giai đoạn tiếp theo.

Như vậy, cơ sở đề xuất xây dựng sân bóng rổ được hình thành từ ba yếu tố chính: sự thiếu hụt cơ sở vật chất hiện tại, khả năng khai thác công trình và yêu cầu đa dạng hóa hoạt động giáo dục thể chất. Đây là hướng tiếp cận khác với các ng-hiên cứu chỉ tập trung đánh giá nhu cầu tập luyện hoặc hiệu quả của các bài tập bóng rổ.

IV. KẾT LUẬN

Nghiên cứu cho thấy việc xây dựng sân bóng rổ tại Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh có cơ sở thực tiễn rõ ràng trong bối cảnh Nhà trường hiện chưa có sân bóng rổ chuyên dụng. Kết quả khảo sát cho thấy đa số sinh viên đánh giá cao sự cần thiết của công trình và khả năng khai thác sân cho cả hoạt động giáo dục thể chất và thể thao ngoại khóa.

Ý kiến chuyên gia tập trung vào các yêu cầu về kích thước, chất lượng mặt sân, thiết bị chuyên môn, an toàn, thoát nước, chiếu sáng và khả năng khai thác. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất xây dựng sân bóng rổ ngoài trời theo hướng bảo đảm yêu cầu chuyên môn, phù hợp với điều kiện quỹ đất và khả năng đầu tư của Nhà trường, đồng thời ưu tiên khả năng sử dụng cho giảng dạy, câu lạc bộ và phong trào thể thao.

Việc xây dựng sân bóng rổ không chỉ bổ sung một hạng mục cơ sở vật chất mà còn góp phần đa dạng hóa môi trường vận động, nâng cao điều kiện tổ chức giáo dục thể chất và xây dựng đời sống thể thao lành mạnh cho sinh viên Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015), Thông tư số 25/2015/TT-BGDĐT ngày 14/10/2015 quy định về chương trình môn học Giáo dục thể chất thuộc các chương trình đào tạo trình độ đại học.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2026), Quyết định số 2330/QĐ-BGDĐT ngày 07/8/2026 về việc đổi tên Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh.

Trường Đại học Công nghệ Kỹ thuật Vinh (2026), Thông tin về quá trình phát triển và định hướng phát triển Nhà trường.

Quốc hội (2018), Luật Thể dục, thể thao, Luật số 26/2018/QH14.

World Health Organization (2020), WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour, Geneva.